

надання професійних правничих послуг, передбачених договором, а клієнт зобов'язується оплатити виконавцеві надані правничої послуги, якщо інше не встановлено договором або не передбачено законодавством. Істотними умовами договору про надання професійної правничої допомоги (правової послуги) є умова про предмет, яким є професійна правнича допомога, яка виражається у наданні однієї або кількох правових послуг, чітко визначених договором та, в разі оплатності договору, умова про ціну, яка іменується як гонорар (винагорода). Сторонами договору є виконавець та клієнт (або його представник), правовий статус яких залежить від оплатності договору про надання професійної правничої допомоги (правової послуги).

Література

1. Головань В. І. Юридична практика і адвокатська діяльність в Україні. *Адвокат*. – 2005. – № 8. – С. 312
2. Цивільне право України. Договірні та не договірні зобов'язання: підручник. 2-ге вид., змін, та доп. / За заг. ред. С. С. Бичкової. К.: КНТ, 2006. – 498 с.
3. Про адвокатуру та адвокатську діяльність Закон України від 05.07.2012 р. *Урядовий кур'єр*. – 2012. – № 159.
4. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. – 2011. – № 51. – Ст. 577.
5. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003. № 966-IV *Відомості Верховної Ради України*. – 2003. – № 45. – Ст. 358.

Владислав Михайлович Лисенко – студент II курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Олена Олегівна Маркова** – доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕДИЧНА ПОМИЛКА»: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

Сьогодні в Україні проблема лікарських (медичних) помилок є «популярним» предметом досліджень як лікарів, так і юристів. Незважаючи на досить ґрунтовні результати розробки цієї проблематики, термін «медична помилка» не має відповідного правового закріплення. Дефініцію цього поняття не можна знайти у жодному з нормативних актів чинного законодавства. Тому у правовій практиці у випадку встановлення помилки в діях медичного персоналу фактично вирішують два питання: про наявність (або відсутність) вини у діях медичного працівника, який припустився помилки, та про можливість юридичної

відповідальності за такий недолік медичної діяльності. Причому для правильної правової кваліфікації важливе значення має обґрунтування можливості застосування тієї чи іншої правової каральної (компенсаційної) санкції [1, с. 45]. Спробуємо проаналізувати два основні на сьогодні погляди: «медичний» та «правовий».

Системний аналіз публікацій українських і російських авторів, в яких розглядається проблема відповідальності за правопорушення в медичній галузі, свідчить про те, що, діапазон варіантів тлумачення поняття «лікарська помилка» досягає діаметрально протилежних значень. Так, одні дослідники, серед яких переважають юристи, під цим терміном розуміють недобросовісні та необережні дії чи прийоми з надання медичної допомоги, внаслідок яких було заподіяно шкоди здоров'ю пацієнта чи навіть настала його смерть. Інші науковці і практики, серед яких переважають лікарі за фахом, – продовжують дотримуватися поглядів відомого радянського патолога І. В. Давидовського, який ще 1928 р. сказав, що лікарська помилка – це добросовісна омана лікаря, що виключає кримінальну відповідальність. Більшість лікарських помилок, що відображені в офіційній статистиці, є наслідком підвищеної відповідальності та зацікавленості лікаря: яка помилка — такий і лікар. Ґрунтуючись на дослідженнях І. Г. Вермеля, О. В. Тихомиров називає три умови (до яких ми приєднуємося), за яких повинна наставати кримінальна відповідальність медичних працівників за неналежне лікування [2, с. 56]. Перша умова. Дії медичного працівника, що розглядаються в конкретному випадку, були об'єктивно помилковими та суперечили загальновизнанім і загальноприйнятим правилам медицини. Друга умова. Медичний працівник, в силу отриманої ним освіти та займаної посади, повинен був усвідомлювати, що дії його є неправильними і можуть завдати шкоди хворому. Третя умова. Ці об'єктивно неправильні дії спричинили (прямо чи опосередковано) настання несприятливих наслідків – смерть хворого або суттєву шкоду його здоров'ю.

Відомий фахівець у галузі медичного права С. Г. Стеценко вважає, що з позицій медичного права недопустимо трактувати категорію «лікарська помилка» неоднозначно, адже це перешкоджає виробленню єдиного методологічного підходу та єдиних принципів правової оцінки помилок у галузі охорони здоров'я [3, с. 67]. На його переконання, лікарська помилка — це дефект надання медичної допомоги, пов'язаний з неправильними діями медичного персоналу, які характеризуються як добросовісна омана за відсутності ознак зловмисного чи необережного проступку. Ґрунтуючись на системному аналізі публікацій українських і зарубіжних авторів, враховуючи методологічні підходи до трактування терміна «лікарська помилка», щодо визначення поняття «медична помилка» та критеріїв її юридичної оцінки і правових наслідків, можна

надати таке визначення. Медична помилка – це помилкова дія чи бездіяльність медичного персоналу, що виразилися у неправильних наданні (ненаданні) допомоги, діагностиці захворювань і лікуванні хворих (потерпілих) та реально погіршили стан пацієнта чи призвели до спричинення шкоди здоров'ю або життю особи, які характеризуються як добросовісна омана за відсутності ознак халатності, зловмисного чи необережного проступку та злочинного недбалства. Викладене дає підстави стверджувати необхідність закріплення на законодавчому рівні поняття «медична помилка». Також необхідно ввести положення про кваліфікацію медичних помилок до нової редакції Основ законодавства України про охорону здоров'я, ухвалити Закон України «Про захист прав пацієнтів».

Література

1. Радиш Я. Ф. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис, проблеми та шляхи реформування: Монографія. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 360 с.
2. Тимофеев И.В., Леонтьев О.В. Медицинская ошибка. Медико_организационные и правовые аспекты. — СПб: ООО «Издательство ДНК», 2002. — 80 с.
3. Стеценко С.Г. Медицинское право: Учебник. — СПб: Юридический центр Пресс, 2004. — 572 с.

Анастасія Іванівна Пухкало – студентка II курсу Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Наталія Олександрівна Горобець** – професор кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗМІСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ

Багатоманітність видів права власності та свобода економічних відносин сприяла розвитку правовідносин власності в незалежній Україні. Розвиток економічних відносин власності природно стимулює врегулювання цих відносин з боку права.

На думку багатьох юристів, тріада має і доктринальну, і практичну незамінність і вимагається найвитонченіша, проте здебільшого в тій чи іншій мірі вразлива аргументація. Позиції, де вказується необхідність доповнити тріаду новою правомочністю чи спроби доказати можливість існування права власності поза тріадою, чи взагалі без тріади. Проблема нашої цивілістики обумовлюється існуванням стереотипу змісту права власності, який здебільшого сприймається як аксіома, яка не може бути